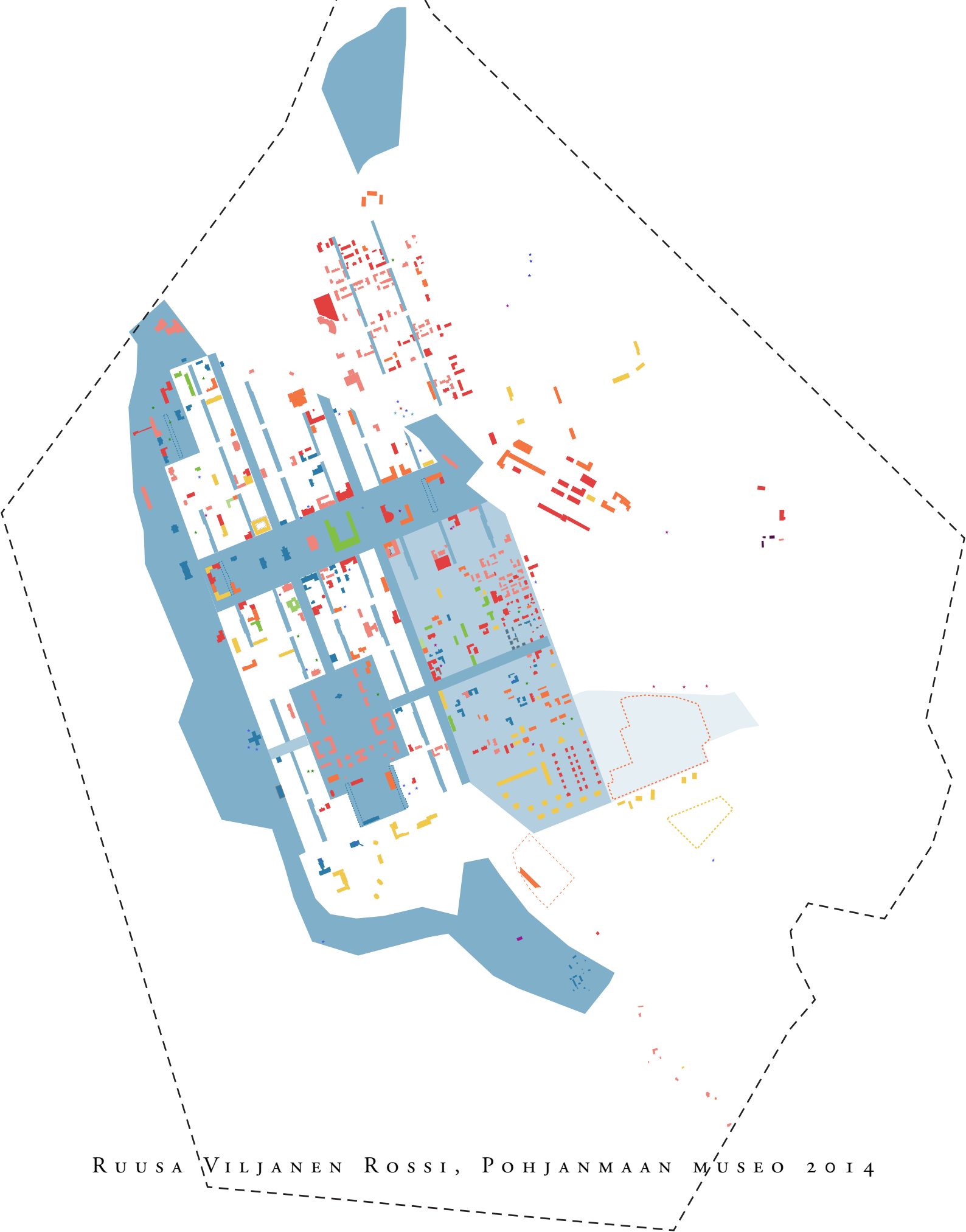

VAA SAN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

KOOSTE ALUEEN KULTTUURIHISTORIALLISTE SI ARVOKKAISTA KOHTEISTA

RUUSA VILJANEN ROSSI, POHJANMAAN MUSEO 2014

V A A S A N K E S K U S T A N O S A Y L E I S K A A V A

K O O S T E A L U E E N K U L T T U U R I H I S T O R I A L L I S E S T I A R V O K K A I S T A K O H T E I S T A

Johdanto

Uudella Vaasan keskustan osayleiskaavalla tarkistetaan keskustan osayleiskaavaa vuodelta 1995. Tarkoituksena on kehittää Vaasan keskusta-aluetta toiminnallisesti, kaupunkikuvallisesti sekä liikenteellisesti.

Osayleiskaavatyö pohjautuu kulttuuriympäristötiedon osalta osin kaupunkisuunnittelun vuonna 2010 laatimaan Vaasan kulttuuriympäristöselvitykseen, osin alueella tehtyihin kulttuuriympäristö- ja rakennusinventointeihin vuodelta 1986 lähtien. Jotta tämä nykyisellään verraten hajanainen tieto olisi helpommin hallittavissa, on Vaasan kaupungin kaavoitus tilannut Pohjanmaan museolta käsillä olevan koosteen kyseisistä selvityksistä ja inventoinneista. Inventointien lisäksi on koosteessa huomioitu aluetta koskevissa asemakaavoissa suojellut kohteet.

Koostamistyön on suorittanut Ruusa Viljanen Rossi Pohjanmaan museon toimesta. Työn ohjausryhmään on kuulunut Vaasan kaupungin kaavoituksesta kaavoitusjohtaja Päivi Korkealaakso, projektipäällikkö Marketta Kujala ja kaavoitusarkkitehti Emma Pitkäjärvi, sekä Pohjanmaan museolta rakennustutkija Magdalena Lindroos ja hänen sijaisenaan toimiva Outi Orhanen.

Ruusa Viljanen Rossi, marraskuu 2014

VAA SAN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

KOOSTE ALUEEN KULTTUURIHISTORIAALLISESTI ARVOKKAISTA KOHTEISTA

Sisältö

Johdanto	2
1. Tehtävä.....	4
2. Aineisto ja menetelmä	4
2.1. Kaava-alueen raja us	4
2.2. Aineisto.....	4
2.2.1. Alueesta laaditut rakennusinventoinnit:.....	5
2.3. Koostamismenetelmä	5
3. Vaasan keskusta-alueen rakennetun ympäristön historialliset kerrostumat.....	6
3.1. Alue ennen vuotta 1862	6
3.2. Uusi C.A. Setterbergin suunnittelema Vaasa.....	7
3.3. Hallintokaupungin julkiset rakennukset ja puistot	7
3.4. Rykmenttikaupunki	8
3.5. Koulukaupunki	8
3.6. Rautatiekaupunki.....	9
3.7. Teollisuuskaupunki.....	9
3.8. Moderni kaupallinen kaupunki	9
3.9. Yksityiset asuintalot, palatseista pikkumökkeihin.....	10
3.10 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen.....	11
3.11 Keskustasaneeraus	11
4. Arvio lisäselvitysten tarpeesta.....	12
4.1. Hyviä työkaluja tulevaisuuteen	12
4.1.1. Karttapohjainen kulttuuriympäristötietojärjestelmä.....	12
4.1.1. Kulttuuriympäristöohjelma	13
Liitteet:	13
1. Kulttuuriympäristökartta.....	13
2. Kohdetaulukko.....	13

1. Tehtävä

Käsillä olevan koosteen tarkoituksena on vetää yhteen aluetta koskeva kulttuuriympäristötieto. Koostamismenetelmän ja työssä käytetyn aineiston kuvailun jälkeen seuraa luku keskusta-alueen rakennetun ympäristön historiallisista kerrostumista. Tässä pyritään yleispiirteisesti ja esimerkkien avulla kuvailemaan alueen kulttuuriympäristön rakennetta. Kuvailussa on tietty pyrkimys ajalliseen järjestykseen, mutta rakennusten liittä miseksi yhteiskunnalliseen kontekstiinsa on kohteet ryhmitetty temaattisesti, jolloin aikajanaan voi muodostua joitain poikkeamia.

Kuvailu-luvun jälkeen raportti päättyy arvioon lisäselvitysten tarpeesta sekä ehdotuksen muotoon puettuun esittelyyn muutamasta kulttuuriympäristökentällä käyttökelpoiseksi koetusta työkalusta.

2. Aineisto ja menetelmä

2.1. Kaava-alueen raja us

Osayleiskaava-alue muodostuu Vaasan keskusta-alueesta, mukaan lukien Onkilahden kaakkoisranta, hautausmaa-alue, Hietasaari, Hietalahden ranta ja urheilupuisto, Kuparisaari, Etelä-Klemetilä ja Pohjois-Klemetilä sekä Vöyrinkaupunki.¹

2.2. Aineisto

Koosteessa huomioitu aineisto on luonteeltaan kahdenlaista. Työn alkaessa oli tarkoituksena koostaa alueella tehtyjen inventointien tiedot. Vietyä kohteet kartalle, ilmeni tästä kuitenkin puuttuvan monta jo asemakaavoituksen kautta suojeltua kohdetta. Koosteen käyttötarkoituksen takia oli välttämätöntä sisällyttää myös nämä kohteet aineistoon.

Vaasan kaupungin kaavoitus toimitti paikkatietojärjestelmä stään karttaotteen, josta ilmeni kaava-alueen kaikki asemakaavassa suojellut kohteet. Vertaamalla tätä karttaotetta koostamistyön yhteydessä laadittuun kohdekarttaan selvisi inventoimattomien suojelukohdeiden määrä. On tärkeä painottaa, että nämä kohteet siis ovat suojelukohteita, joita ei mainita alueella tehdyissä inventoinneissa. Tehtävään ei ole kuulunut näiden kohteiden tietojen tarkistus tai arvottaminen, vaan ainoastaan listaaminen ja merkkaaminen karttaan.

Käsillä olevan koosteen kohteet ovat siten osin inventointiaineistosta ja osin ei-inventoituja asemakaavassa suojeltuja kohteita.

2.2.1. Alueesta laaditut rakennusinventoinnit:

Keskusta-alueen kulttuuriympäristöä ja rakennusperintöä on kartoitettu ja selvitetty sekä koko alueen kattavissa inventoinneissa, että rajoitetummissa osa-alueinventoinneissa. Käsillä olevan koosteen inventointiaineisto kattaa seuraavat inventoinnit ja selvitykset:

- Vaasan kaupungin rakennusperinneselvitys, 1986 (1986)
- Inventerade byggnader i Sunnavik 1995 (Sunnavik 1995)

1

Keskustan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma, Vaasan kaupungin kaavoitus 14.11.2013

VAA SAN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

KOOSTE ALUEEN KULTTUURIHISTORIAALLISESTI ARVOKKAISTA KOHTEISTA

- Vaasan rakennusperinneselvitys II, 1999 (1999)
- Klemetilä eteläinen, inventointi, päivitys 2003 (Klemetilä 2003)
- Klemetilä, Fatikooli, 2005 (Fatikooli 2005)
- Vaasan kasarmialue, 2006 (Kasarmi 2006)
- Klemetilä pohjoinen, rakennusinventointi, 2006 (Klemetilä 2006)
- Wärtsilän alue 2008 (Wärtsilä 2008)
- Kulttuuriympäristöselvitys Klemetilä, Maasillan ja rautatien ylikäytävän välinen alue 2009 (Klemetilä 2009)
- Vaasan modernin arkkitehtuurin inventointi 2010 (2010)
- Hietalahden itäosien inventointi, 2010 (Hietalahti 2010)
- Hietalahden jalkapallostadionin rakennushistoriaselvitys 2012 (Stadion 2012)
- Vaasan keskussairaalan alueen kulttuuriympäristöselvitys 2014 (2014)

2.3. Koostamismenetelmä

Aineiston pohjalta koostettu kulttuuriympäristötieto vietiin osana työtä laadittuun, aluetta kuvaavaan Vaasan kulttuuriympäristökarttaan. Kartta on havainnollinen ja koosteen käyttötarkoituksen kannalta tarkoituksenmukainen keino paikkatiedon esittämiseksi.

Kulttuuriympäristökarttaan on merkitty seuraava tieto:

- Valtakunnallisella tasolla arvokkaat RKY-alueet.
 - Vaasan keskuspuistikot ja palokadut
 - Vaasan rantapuistovyöhyke julkisine rakennuksineen ja Vaasan höyrymyllyt
 - Vaasan rautatieasema
 - Vaasan tarkk'ampujakasarmit
 - Vaasan vanha hautausmaa
- Maakunnallisella tasolla arvokkaat alueet
 - 8. ja 9. Kaupunginosa
- Paikallisella tasolla arvokkaat alueet
 - Hietalahden lahjatalo-alue
- Inventoidut kohteet (yhteensä 364 kohdetta)

- Asemakaavassa suojellut ei-inventoidut kohteet (yhteensä 60 kohdetta)
- Kaikkiaan 424 kohdetta
- Inventoitujen kohteiden rakennuskausi värikoodina
- Kartan liitteenä inventoitujen kohteiden perustiedot
 - nimi
 - osoite
 - rakennusvuosi
 - suunnittelija
 - kulttuurihistoriallinen arviointi
 - inventointi
 - suojelutilanne
 - suositus

3. Vaasan keskusta-alueen rakennetun ympäristön historialliset kerrostumat

Kaupunkirakentaminen ja -suunnittelu on aina kytköksissä aikaansa. Siten olevalla kaupungilla on sen iästä riippuen parhaimmillaan moniulotteinen historiallinen rakenne, jonka eri aikoina syntyneet ja erityyppiset, muun muassa yhteiskuntakehityksestä, rakennustekniikan kehityksestä ja eri ajankohtien vaihtelevista esteettisistä ja sosiaalisista ihanteista kertovat kerrostumat luovat rikasta ja monipuolista ympäristöä, joka sekä viestittää menneistä olosuhteista ja tapahtumista, että luo puitteet hyvälle elämälle nykyisyydessä.

Seuraavassa esitetään lyhyehkö ja yleispiirteinen yhteenveto keskusta-alueen historialliseen rakenteeseen vaikuttaneista tekijöistä ja kuvaillaan esimerkein sitä miten alue on rakentunut, kerros kerrokselta yli 150-vuotisen historianensa aikana. Esimerkkikohteet eivät ole kooste alueen arvokkaimmasta rakennuskannasta, vaan nimenomaan esimerkkejä eri aikakausien rakentamisesta.

Tiedot pohjautuu Vaasan kulttuuriympäristöselvitykseen 2010 sekä inventointiaineiston kuvailuosuuksiin.

3.1. Alue ennen vuotta 1862

Vaasan keskusta-alue kuului vuoteen 1862 saakka Klemetsön saarella sijaitsevalle Klemetsön kylälle. Klemetsön tunnettu historia juontuu vuoteen 1414, jolloin, tähän aikaan Kokkobölen nimellä kulkenut tila siirtyi St. Annen luostarille Turussa. Klemetsö-nimi on ilmeisesti ollut käytössä 1500-luvulta lähtien, jolloin kylään rakennettiin ensimmäinen tunnettu talo, Klemetsögård. 1770-luvulla kylä muodostui neljästä talosta, joista on kaksi rakennusta säilynyt läpi vuosisatojen meidän päiviimme saakka nykyisen Tammikartanon alueella (252). Klemetsön saaren asutuksen jäänteitä on myös nykyisen Minimäen eteläpuolella olevalla kallioisella tontilla ja kallion itäreunalla. Ne ovat muinaismuistolain suojelemia. (SM)

Klemetsön kylältä länteen työntyvä niemi oli rakentamatonta saaristometsää. Noin seitsemän kilometriä alueen keskiosasta kaakkoiseen sijaitsi vuonna 1606 Mustasaaren keskiaikaisen linnan yhteyteen perustettu Vaasan kaupunki, jossa oli keskiaikainen Pyhän Marian kirkko ja joka vuodesta 1775 toimi lääninpääkaupunkina ja sai oman hovioikeuden. Vaasan kaupunkiin perustettiin Suomen ensimmäinen yleinen kirjasto vuonna 1794. Kaupunkiin merenlahdelta johtavana vesireittinä toimiva väylä kuitenkin madaltui maankohoamisen seurauksena ja aiheutti purjehdusmahdollisuuksien vaikeutumisen lisäksi hygieniao ongelmia, jonka johdosta kaupungin varakas porvaristo hakeutui 1700-luvun lopulta lähtien lähemmäksi merenrantaa raittiin ilman ja luontokokemusten perässä. Klemet-

sön niemen lounaisimpaan kärkeen, Tackuddenille, nousi 1840-luvulla kaupunginlääkärin kesäasunto Hietalahden Villa, joka on säilynyt puistoineen (350).

3.2. Uusi C.A. Setterbergin suunnittelema Vaasa

Vaasan kaupunginpalon jälkeen päätettiin kaupunki siirtää sen nykyiselle paikalle. Gävleläinen muurarimestari ja arkkitehti C.A. Setterberg sai tehtäväkseen kaupungin asemakaavan valmistelemisen lähes neitseelliselle maalle. Kaupungin uusi paikka oli valittu sen otollisten satamaolosuhteiden perusteella, mikä oli merenkulun ja kaupankäynnin ympärille kehittyneelle kaupungille ensiarvoisen tärkeää. Uuden kaupungin kaavoitukselliset tarpeet määrittivät lisäksi sen hallinnollisen aseman pohjalta. Vaasa oli Pohjanmaan lääninpääkaupunki, mikä toi suunnitteluun toiminnollisten vaatimusten lisäksi esteettis-edustuksellisia pyrkimyksiä.

Vaasan asemakaavassaan Setterberg ajanmukaisti 1600-luvun alusta lähtien Ruotsi-Suomessa tietyin vaihteluin vallinnutta ruutukaavamallia venäläisvaikutteisilla leveillä mittasuhteilla, noudattaen tunnollisesti Turun tuhoisan kaupunkipalon seurauksena vuonna 1856 säädettyjä paloturvallisuusvaatimuksia. Kaava perustuu kahden pohjois-eteläsuuntaisen (nykyiset Kirkkopuistikko ja Kauppapuistikko) ja kolmen länsi-itäsuuntaisen (nykyiset Hovioikeuden-, Vaasan- ja Korsholmanpuistikot) puistokadun varaan, joiden avulla kaupunki jaettiin palo-alueisiin. Lisäksi kortteleiden läpi vedettiin pohjois-eteläsuuntaiset palokujat estämään palon leviäminen korttelien sisällä. Tärkeät julkiset rakennukset sijoitettiin samasta syystä rannan läheisyyteen ja/tai ympäröitiin puistolla.

Kaupungin sisäinen organisaatio, katuverkostoinen, aukioineen ja tonttijakoineen, ja sen suhde sijaintinsa määrittelemään topografiaan, muodostaa sen fyysisen hahmon peruselementit ja kaupunkiympäristön kaikista pitkäikäisimmän rakenteen. Setterbergin kaavan katuverkosto puistikkoineen ja palokatuineen, sekä toriaukioineen, on säilynyt hyvin, joskin ajoväyliä on autoilun helpottamiseksi levennetty puuston kustannuksella. Vaasan keskuspuistikot ja palokadut on arvioitu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. (RKY alue A)

3.3. Hallintokaupungin julkiset rakennukset ja puistot

Setterbergin kaavan mukaan hallintokaupungin tärkeiden julkisten rakennusten, kuten hovioikeuden, raatihuoneen, molempien uskonkuntien kirkkojen, lääninvankilan ja kruununmakasiinin asemaa korostettiin sijainnin ja arkkitehtuurin keinoin. Setterbergin suunnittelemat julkiset ja yksityiset rakennukset olivatkin pitkään leimaa-antavin tekijä Vaasan kaupunkikuvassa. Hänen suunnittelemista rakennuksista huomattavimpiin kuuluvat 1860-luvun tiiligotikkaa tyyllisesti edustavat Hovioikeudentalo (108) ja Pyhän Kolminaisuuden kirkko (117). Raatihuoneeksi suunniteltu, nykyinen Vasa Övningsskola Gymnasium (116) hyödyntää klassisempia tyyli-irteitä empireä ja uusrenessanssia. Ortodoksisen kirkon muotokieli puolestaan on bysanttilaisen perinteen ja uusgotiikkaan tyyllinen amalgaami.

Kaikki 1800-luvun julkiset rakennukset eivät kuitenkaan ole Setterbergin käsialaa. Eikä kaikkia suunnitelmia toteutettu heti. Lääninvankila vuodelta 1863 kuuluu ensimmäisten joukossa valmistuneisiin ja toteutettiin lääninarkkitehti L. I. Lindqvistin mallipiirustusten mukaan. 1880-luvulle tultaessa nousi Setterbergin kaavaileman kimnaasirakennuksen paikalle Isaeuksen suunnittelema klassisia kertaustyyliä ilmentävä nykyinen kaupungintalo (118), jossa alkujaan oli hallinto- ja virastotilojen lisäksi nykyisen taidehallin tiloissa toimiva paloasema. Kaavaan merkattua maanmittauskonttoriakaan ei toteutettu ennen kuin vasta vuonna 1912, jolloin Jac Ahrenbergin klas-sisoiva kivitalo nousi Rantapuistoon (entinen Vesiylöikeus, kohde 143). Kaupunginrannassa oli lisäksi kaupungin Sisäsatama ja Tullikonttori, joista viimeksi mainittu toimi tullipakkahuoneen tiloissa vuodesta 1875 aina 2000-luvulle saakka (57).

Laaja Rantapuisto suojasi kaupunkia merellisiltä tuulilta, mutta oli myös tarkoitettu virkistykseen käyttöön.

Käyskentelijöiden houkuttimeksi nousi Hovioikeuden pohjoispuolelle edelleen suosittu puurakenteinen kahvilaravintola Strandpaviljongen, tuttavallisemmin Strampen (82).

Vaasan Rantapuistovyöhyke julkisine rakennuksineen muodostaa valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön (RKY-alue B).

3.4. Rykmenttikaupunki

Sotahistoria kuuluu läheisesti Vaasan kaupungin kehitykseen aina Korsholman linnan ajoista lähtien. 1800-luvulle tultaessa Suomi siirtyi Venäjän vallan alle ja (vanhaan) Vaasaan jäi Suomen sodan jälkeen alati laajentuva venäläinen jääkärirykmentti. Kaupunkiin sijoitettuja sotilasjoukkoja varten suunniteltiin arkkitehti C.L. Engelin voimin kasarmialuetta, mutta suunnitelmat kaatuivat kaupunkipalon myötä. Palon jälkeisenä vuonna alkoi Krimin sota ja Vaasaan perustettiin uusia joukkoja. Uuteen Vaasaan suunniteltiin siten tuoreelle Vaasan ruotujakaiselle tarkk'ampujapataljoonalle mittavat tilat.

Setterberg oli kaavoittanut venäläiselle kasarmialueelle paikan, tähän epäsuorasti liittyvän ortodoksisen kirkon eteläpuolelle. Vuonna 1866 valmistui ensimmäinen kasarmirakennus, yleisten rakennusten yli-intendentin E. B. Lohrmannin piirustusten mukaan tiilestä rakennettuna (208). Vuoden 1881 asevelvollisuuslain myötä Vaasan perustettiin Vaasan 3. Tarkk'ampujapataljoona ja aikaa uusien sotilaskasarmien rakentamiseen annettiin kolme vuotta. Yleisten rakennusten ylihallituksen ensimmäinen arkkitehti August Boman laati vuoden 1879 tyyppiipiirustuksia soveltaen kasarmialueen suunnitelmat. Vuoden 1998 loppuun saakka näissä tiloissa toimi Suomen puolustusvoimien joukot. Nykyään kasarmialue on kulttuuri- ja toimitilakäytössä.

Vaasan kasarmialue muodostaa valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön (RKY-alue D).

3.5. Koulukaupunki

Vaasan keskustan varhaisimmat koulurakennukset ovat säilyneet nykypäivään hyvin. 1600-luvulla perustettu Vasa triviaalskola siirtyi vuonna 1864 Vanhasta Vaasasta Setterbergin suunnittelemaan, alkujaan kaksikerroksisena raatihuoneena toimineeseen rakennukseen (116). Koulukäyttöä varten rakennusta korotettiin kerroksella. Tämän ruotsinkielisen poikalyseon lisäksi rakennettiin Kirkkopuistikolle vuonna 1891 Flicklyceet, "Flickis", Th. Deckerin kertaustyylisten suunnitelmien mukaan (64). Suomenkieliset olivat edellisenä vuonna saaneet uusrenessanssisen kansakoulun Raastuvankadulle (67). Vuonna 1895 suomenkielisiä koulutustiloja lisättiin rakentamalla niin ikään uusrenessanssin Vaasan lyseo (41). Suomenkieliset tytöt saivat odottaa koulutaloa vuoteen 1906 saakka, jolloin kansallisromanttiseen tyyliin rakennettu tyttölyseo valmistui Kirkkopuistikolle (45).

1900-luvun alussa rakennettiin kasvavaan kaupunkiin Kauppapuistikolle ruotsinkielinen kansakoulu (179). Onkilahden työläiskaupunginosaan jo aiemmin nousseen tiilisen Metvikens folkskolan (54) viereen rakennettiin vielä nykyäänkin Vöyrinkaupungin maanmerkinä toimiva Onkilahden kansakoulu (55).

3.6. Rautatiekaupunki

Vuonna 1883 Vaasan ja muun Suomen väliset yhteydet paranivat huomattavasti rautatien myötä. Ajalleen tyypillinen nikkarityyliä ja uusrenessanssia soveltava rautatieasema sijoitettiin arvonsa mukaiselle paikalle Hovioikeudenpuistikon itäpäähän (100). Aseman yhteyteen perustettiin myös tyypillisesti VR:lle kuuluva asemapuisto.

Vaasan rautatieasema puistoinen muodostaa valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön (RKY-alue C).

Rautatieaseman läheisyyteen nousi useissa kaupungeissa matkalaiselle majoitusta tarjoava kaupunginhotelli. Vaasassa Hotel Astor Bruun & Schoultzin vuonna 1909 suunnittelemassa klassisoivassa rakennuksessa täyttää saman funktion.

Asema-alueen läheisyyteen, Vöyrinkaupungin puolelle, nousi 1890-luvulla rautatieliikennettä palveleva VR:n konepajojen työympäristö (45), joka on säilynyt luonteenomaisena osana Wärtsilän tehdasaluetta. Rautatien yhteiskunnalliset vaikutukset näkyivät ehkä henkilökuljetuksia enemmän orastavan teollisen vallankumouksen räjähdysmäisessä kasvussa.

3.7. Teollisuuskaupunki

Vaasassa teollinen toiminta keskittyi alkuun silloisen sataman yhteyteen läntiselle Palosaarelle, jonne Setterberg suunnitteli 1850-luvulla Vaasan Puuvillatehtaan rakennukset.

Vuonna 1879 voimaan astunut elinkeinovapaus kasvatti taloudellista toimeliaisuutta huomattavasti ja rautatien myötä Vaasasta kehittyikin yksi 1900-luvun alkupuolen tärkeimmistä teollisuuskaupungeista koko maassa. Keskusta-alueella merkittävimpiin säilyneisiin teollisuuskohteisiin kuuluu Vaasan merenpuoleista kaupunkisilhuettia leimaava, vuonna 1908 perustettu Vaasan Höyrymylly elevaattoritorneineen ja jyväsiloineen (kohde 33-34, RKY-alue B). Myös toisella puolella kaupunkia sijaitseva Villatavatehdas vuodelta 1904 (168) ja Leipätehdas vuodelta 1910 (93), sekä entinen Onkilahden konepaja nykyisellä Wärtsilän alueella (19) kertovat tästä tärkeästä vaiheesta Vaasan historiassa.

Myöhemmin 1900-luvun alkuvuosikymmeninä teollinen toiminta keskittyi junaradan pohjoispuolelle Vöyrinkaupungin ja Klemetilän kaupunginosiin. Varsinkin eteläisessä Klemetilässä on säilynyt alueelle luontainen pienimittakaavainen teollisuusilme. Yksittäisistä kohteista mainittakoon esimerkiksi Vaasan teknillinen tehdas vuodelta 1920 (130).

3.8. Moderni kaupallinen kaupunki

1800-luvun loppupuolesta lähtien Vaasan sähköyhtiö osallistui kaupungin modernisointiin vastaamalla sen sähköistämisestä. Yhtiön punatiilinen, ajan myötä laajentunut voimalaitoskompleksi on leimannut Palosaaren sillan kaupunkikuvaa vuodesta 1892 lähtien. Vaasan puhelinyhdistys vuodelta 1897 puolestaan vastasi kaupungin modernista puhelinverkostosta (18).

Vuonna 1902 kaupungin sairaanhoidollinen tilanne parani huomattavasti ajanmukaisen Kunnallisen sairaalan valmistuttua Rantakadun eteläpään (324).

Yleisen varallisuuden lisääntyessä vuosisadan vaihteessa kuluttaminen kasvoi ja kaupungin liiketoiminta lisääntyi merkittävästi. Kauppatorin läheisyyteen syntyi liikekeskusta kauppahalleineen (165) ja yksityisine liikerakennuksineen, joista suurin osa on valitettavasti purettu tehokkaampien tieltä 1970-80-luvulla. Hop:in jugendtyylinen pankkipalatsi (91) on arvokas esimerkki ajalle tyypillisestä rakennuskategoriasta.

Vuoden 1901 rakennusjärjestys kasvatti tonttien rakennusoikeutta huomattavasti. Ennen toista maailmansotaa tätä ei niinkään hyödynnetty muualla kuin juuri torin ympärillä, johon nousi heti samana vuonna suuria ja edustavia, kivisiä liikepalatseja: Hartmanin talo (95), Vasaborg (161) ja Commercen talo 1911 (120).

Kaupunkikuvaa leimaa 1800-luvun loppupuolelta lähtien osittain myös uuden kaupunkilaisen elämäntavan kehittyminen. Porvariston seurustelukulttuuriin kuului käyskentely vehreillä puistikoilla ja varta vasten järjestetyissä puistoissa ja viihteelle oli kasvavaa kysyntää. Syntyi uusia viihdelaitoksia, kuten teattereita: Vasa Teater (65). Aika-

kausi oli myös museorakentamisen kulta-aikaa. Vaasa sai historiallisen museonsa vuonna 1927-29, jolloin Pohjanmaan museon vanhempi, uusklassinen osa valmistui (13).

Toisaalta saivat samoihin aikoihin syntyneet kansanliikkeet yhä näkyvämmän sijan yhteiskunnassa; vapaaseurakunnat, työväenliike ja nuorisoyhdistykset rakennuttivat toiminnalleen tiloja. Vaasan keskusta-alueella näistä liikedinnöistä viestittää esimerkiksi sittemmin suomenkieliseksi teatteriksi muutettu Vaasan työväenyhdistyksen talo vuodelta 1906 (167), sekä Raastuvankadun Baptistikirkko vuodelta 1930 (176).

3.9. Yksityiset asuintalot, palatseista pikkumökkeihin

Vaasan asuntohierarkia oli alkujaan hyvin selkeä. Virkamiehet asettuivat pääsääntöisesti virastotalojen läheisyyteen torin ja Hovioikeuden väliin, kauppiat torin läheisyyteen. Käsityöläiset taas rakennuttivat ruutukaavan koillisosaan itselleen asuin- ja työ-, sekä niihin usein liittyvät liiketilat. Vähävaraisille oli kaavaan merkitty muusta rakenteesta poikkeava ja palokaduton asuinalue kaupungin kaakkoisosaan, jonne rakentui 1860-luvulta alkaen yksinkertaisten puutalojen tiheä kudos, nykyinen Kapsäkki (esim. 242-250).

Setterbergin oma, tyyliltään uusgoottinen asuintalo Rantakadulla (61) on edustava esimerkki korkea-arvoisten virkamiesten asuinpalatseista. Setterberg teki elämäntyönsä Vaasassa ja suunnitteli asemakaavan ja kaupungin tärkeimpien julkisten rakennusten lisäksi myös noin 200 asuinrakennusta. Näistä on ikävä kyllä suurin osa sittemmin purettu. Nykyinen Hallintotalo (152) on Setterbergin suunnittelema ja oli alkujaan asuin- ja liiketalo. Rakennuksen toisessa kadunpuoleisessa kulmassa on Setterbergin Vaasalle tyypillinen kadunkulmaa korostava torni. Vastaava aihe esiintyy myös esimerkiksi hänen teollisuusmagnaatti Levónille suunnittelemassa, sittemmin tämän perustaman Vaasan Höyrymyllyn konttoriksi muunnetussa asuintalossa (35). Kulmatorniaihetta esiintyy myös muun muassa Ossian Långhjelmin suunnittelemissa asuinrakennuksissa samalta ajalta (39, 90).

Setterbergin tiilinen palatsiarkkitehtuuri hyödynsi usein uusgotiikan tyylikeinoja, kun taas hänen yksinkertaisemmat puiset asuintalot usein ilmensi empiren ihanteita. Näistä on vain harva säilynyt. Vaasanpuistikon ja Raastuvankadun kulmassa sijaitseva talo on osa keskeisellä paikalla harvinaisen hyvin säilynyttä yhtenäistä puutalokaupunkimiljöötä (157).

Teollistuminen kasvatti kaupungin väestömäärää ja asuntorakentaminen lisääntyi. Rautatien myötä Vöyrinkaupunki kehittyi rautatieläisten ja työväestön kaupunginosaksi. Vöyrinkaupungissa on säilynyt verraten hyvin sen alkuperäinen suljettu korttelirakenne palokujia vasten rakennettuine pitkine ja mataline ulkorakennuksineen (esim. 7, 8).

Keskustan asuintalojensa lisäksi oli varakkaalla väestöllä 1800-luvun toisella puoliskolla yhä enenevässä määrin myös erillinen kesäasunto. Ahven- ja Kuparisaareen sekä Suvilahteen kehittyi 1880-luvulla suosittu huvila-alue, josta kuitenkin vain murto-osa on jollain lailla säilynyt (353-357).

Viime vuosisadan vaihteeseen tultaessa lisääntyi keskustassa korkeampien kivitalojen rakentaminen. Vaasan historialliseen kaupunkikuvaan on suuresti vaikuttanut kaupunginarkkitehtinä Setterbergiä seurannut A. W. Stenfors. Hän suunnitteli muun muassa useita jugendtyylisiä, toteutukseltaan korkeatasoisia ja julkisivuiltaan koristeellisia asuinkerrostaloja, joista suuri osa on purettu, mutta esimerkiksi Kipinän talo (88), Myntin talo (84) ja Kauppuistikko 33 (223) ovat säilyneet. Stenforsin kivirakennukset luovat keskieuropalaisen kivikaupunkiperinteen mukaista umpikorttelia.

1920-luvun työväen asuntopulaa helpottamaan rakennettiin puurakenteisia vuokra-asuntoja esimerkiksi Ajurinkadulle (esim. 198). Hietalahteen toteutettiin kaupunginarkkitehti C. Schoultzin suunnitelmien mukaan yhtenäinen uusklassinen nk. omakotitaloalue, joka on verraten hyvin säilynyt (341). Samoihin aikoihin nousi varakkaampaan kaupunginosaan niin ikään Schoultzin suunnittelema kivinen virkailijatalo (62).

3.10 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Modernin hyvinvointiyhteiskuntarakentamisen ensiaskeleet otettiin jo 1930-luvun lopulla. 1920-luvun viimeisinä vuosina kansainvälisesti iskenyt taloudellinen lama oli vaikuttanut myös Vaasan rakennustahtiin. Rakentaminen oli vähäistä 1930-luvun puoleen väliin saakka, jolloin suhdanne kääntyi. Toiseen maailmansotaan saakka olikin rakennustoiminta sitten erittäin vilkasta. Tyylillisesti elettiin klassismin ja modernismin välistä murroskautta, mikä näkyy asuinkerrostalojen lisäksi kauden julkisessa rakentamisessa. Kaupunginarkkitehti I. Sereniuksen suunnittelemat Kaupunginkirjasto (43), uuden liikennemuodon synnystä kertova Linja-autoasema (101) sekä aikaista julkista urheilurakentamista edustava Hietalahden jalkapallostadion (349) ovat esimerkkejä tästä.

Puhtaasti funktionalistisia rakennuksia on alueella vain muutama, niistä mainittakoon SOK:n liiketalo (125) Maasillan kupeessa, V. Rewellin Halli Oy torin laidalla (164) sekä tällä hetkellä jo purkuluvan saanut Suojeluskuntatalo Valkolinna (74).

Sodan jälkeisistä olosuhteista kertoo Vaasan keskustassa ruotsalaisen Malmön kaupungin rahoittamat lahjataloalue Hietalahdessa (342) sekä Malmöntalo (2). Maan aluemenetyksistä ja kaupungistumisesta johtuen oli pula asunnoista. Työmailla puolestaan oli säännöstelyistä johtuen pulaa rakennustarvikkeista. Jälleenrakentaminen ja yleinen taloudellinen nousu saivat kuitenkin vauhtia 1940-luvun lopulla. Jatkuva kaupungistuminen loi pohjaa Vaasan väestönkasvulle ja asuntorakentamiselle. Asuntorakentamisen verohelpotus sekä myöhemmin aravalainoitus sekä yksityiset pankkilainat mahdollistivat voimakkaan rakennustuotannon. Valtiollisen rakennusyhtiö Sato:n rakennuttama ja Viljo Rewellin suunnittelema pehmeän modernistinen asuinkortteli Hietalahdessa (333-339) on rakennustaiteellisesti korkeatasoinen esimerkki 1940-50-luvun asuntotuotannosta. Julkisen rakentamisen puolella huomattavin hanke oli 1950-luvun puolessa välissä toteutettu Keskussairaala (325-330).

3.11 Keskustasaneeraus

1960-luvulla rakentamisessa siirryttiin käsintehdystä tiili- ja puutalosta elementtitekniikkaan sekä uusiin rakennusmateriaaleihin ja materiaaliyhdistelmiin. Rakennuttamisesta tuli tuotantohaara, jossa määrälliset tavoitteet hallitsivat laadullisia pyrkimyksiä. Syntyi tarve säädellä rakentamista kaavoituksen keinoin, rakennusjärjestyksen sijaan, minkä seurauksena keskusta-alue saneerattiin arkkitehti Kråkström-Korhosen asemakaavan mukaan.

Setterbergin ruutukaavaan liittynyt tilajäsentely, joka pyrki luomaan selkeätä katutilaa, sai väistyä rajaamattoman avoimen kaupunkitilan tieltä. Perinteinen korttelirakenne rikottiin modernistisen suurmittakaavaisen, valoa ja väljyyttä sekä autoilua ihannoivan rakenteen alta. Tehokkuus jyräsi viihtyisyyden allensa. Huomattava osa kaupungin historiallisesta rakennuskannasta purettiin ja tilalle nousi massiivisia, julkiset rakennukset varjoonsa jättäviä monotonisia kerrostalolamelleja.

1960-70-luvun rakennuskannasta nousee esiin vain muutama arkkitehtonisesti korkealaatuisempi kohde. Niistä esimerkkeinä 1960-luvun betonibrutalismin piirteitä omaava Fleming & Kahrin suunnittelema luhtikäytävällä varustettu asuinkerrostalo Museokadulla (14) ja Sulo Kalliokosken suunnittelema asuintalo (60) läheisen Lastenpuiston reunassa.

Vuoden 1974 jälkeen syntynyttä rakennuskantaa ei ole järjestelmällisesti inventoitu.

4. Arvio lisäselvitysten tarpeesta

Kulttuuriympäristökartan täydentämiseksi tulisi asemakaavassa suojellut mutta inventoimattomat kohteet inventoida mitä pikimmiten. Näiden uusien kohteiden perustiedot on suositeltavaa viedä myös kohdeluetteloon sen pitämiseksi ajan tasalla.

Alueella tehdyt inventoinnit ovat laadullisesti kovin eritasoisia eivätkä kokonaisuudessaan välttämättä täytä Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan vaadittavia ”riittäviä selvityksiä” kaavoituksen vaikutuksista kulttuuriympäristöön. Alueen rakennuskannan inventointien tarkistusta ja täydentämistä, varsinkin arvottamisen osalta, suositellaan. Selvitystyön voisi toteuttaa vaiheittain esimerkiksi aikakausien perusteella, jolloin kokonaisvaltaisen analyysin mahdollistamisen kautta myös yksittäisten kohteiden arvottaminen helpottuisi.

Tämän lisäksi olisi keskustan RKY-alueiden luonnehdinta ja arvottaminen, sekä niiden ydinalueiden tunnistaminen ja rajaaminen, tärkeä lisäselvitys sekä kaupungin kulttuuriympäristöarvojen säilymisen että kaavoituksen työn helpottamisen kannalta.

4.1. Hyviä työkaluja tulevaisuuteen

4.1.1. Karttapohjainen kulttuuriympäristötietojärjestelmä

Alueen inventointitiedon ollessa tällä hetkellä sekä hajanaista että monelta osin täydennystä ja tarkennusta kaipaavaa, olisi järkevää juuri tässä vaiheessa selvittää, missä muodossa kulttuuriympäristötieto tulisi vastaisuudessa tuottaa ja tallentaa.

Olisi suositeltavaa, että selvitetäisiin mahdollisuudet karttapohjaisen tietojärjestelmän kehittämiseen kulttuuriympäristötiedon hallintaa ja jakamista helpottamaan. Tällainen järjestelmä voisi palvella sekä kaupungin omia laitoksia; kaavoitusta, Pohjanmaan museota ja Talotointa että kiinteistönomistajia ja kaupunkilaisia.

Verkkosovelluksena toteutettu tietojärjestelmä voisi olla myös oiva keino vahvistaa kaupunkilaisten kotiseututuntemusta ja sitä kautta lisätä kulttuuriympäristön arvostamista. Helpottamalla kaupunkilaisten osallistamista kaupunkisuunnitteluun ja kaavoitushankkeisiin se myös tukisi lähidemokratiaa. Pohjanmaan museo voisi puolestaan hyödyntää järjestelmää historiallisen tiedon, esimerkiksi tarinoiden ja yksityisomistuksessa olevien vanhojen valokuvien keräämiseen.

Pohjoismaiselta kulttuuriympäristökentältä löytyy esimerkillisiä hankkeita, joihin kannattaa tutustua järjestelmää suunniteltaessa.

4.1.1. Kulttuuriympäristöohjelma

Kulttuuriympäristö, sen luonne ja ominaispiirteet ovat osa kaupunkisuunnittelun perustaa. Ympäristön laadulla on merkittävä vaikutus alueen vetovoimaisuuteen niin asuin- ja työpaikkana kuin turismin kannalta.

Kulttuuriympäristöä vaalitaan, kehitetään ja luodaan nykyhetkessä. Siihen vaikuttavat niin suuret kuin pienetkin ratkaisut ja päätökset eri sektoreilla, sekä ympäristönhoidon, että kiinteistönpidon, katurakentamisen, puistosuunnittelun, kaavoituksen ja rakennusvalvonnan puolella. Yhteisen, sektorinvälisten tavoitteiden ja tahtotilan luomiseen on olemassa hyväksi koettu työkalu, kulttuuriympäristöohjelma.

Kulttuuriympäristöohjelma on avuksi alueen kehittämisessä ja kulttuuriympäristön hoidon suunnittelussa. Yhdessä

VAA SAN KESKUSTAN OSAYLEISKAAVA

KOOSTE ALUEEN KULTTUURIHISTORIAALLISESTI ARVOKKAISTA KOHTEISTA

asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden myötä voidaan parantaa elinympäristön laatua, vahvistaa ympäristön ominaispiirteitä ja sitä kautta luoda vetovoimaista ja viihtyisää kaupunkiympäristöä.

Kulttuuriympäristöohjelmia on tehty jo lähes sadassa kunnassa, hyvin kokemuksiin. On suositeltavaa selvittää voisiko vastaavasta työkalusta olla hyötyä myös Vaasan kaupungille.

Liitteet:

1. Kulttuuriympäristökartta

2. Kohdetaulukko

VAASAN KESKUSTAN KULTTUURIYMPÄRISTÖKARTTA 2014

KOHDELUETTELO

Alueella sijaitsevat RKY-alueet: (www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx)

- A. Vaasan keskuspuistikot ja palokadut
- B. Vaasan rantapuistovyöhyke julkisine rakennuksineen ja Vaasan höyrymyllyt
- C. Vaasan rautatieasema
- D. Vaasan tarkk'ampujakasarmit
- E. Vaasan vanha hautausmaa

Alueella sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaat alueet:

- 8. ja 9. kaupunginosa

Alueella sijaitsevat paikallisesti arvokkaat alueet

- Hietalahden pientaloalue

Alueella sijaitsevat muinaismuistolain suojelemat kohteet

- Ruutikellari
- Klemettilän asutuksen jäänteet

Alueesta laaditut rakennusinventoinnit:

Vaasan kaupungin rakennusperinneselvitys, 1986 (1986)

Inventerade byggnader i Sunnanvik 1995 (Sunnanvik 1995)

Vaasan rakennusperinneselvitys II, 1999 (1999)

Klemetilä eteläinen, inventointi, päivitys 2003 (Klemetilä 2003)

Klemetilä, Fatikooli, 2005 (Fatikooli 2005)

Vaasan kasarmialue, 2006 (Kasarmi 2006)

Klemetilä pohjoinen, rakennusinventointi, 2006 (Klemetilä 2006)

Wärtsilän alue 2008 (Wärtsilä 2008)

Kulttuuriympäristöselvitys Klemetilä, Maasillan ja rautatien ylikäytävän välinen alue 2009 (Klemetilä 2009)

Vaasan modernin arkkitehtuurin inventointi 2010 (2010)

Hietalahden itäosien inventointi, 2010 (Hietalahti 2010)

Hietalahden jalkapallostadionin rakennushistoriaselvitys 2012 (Stadion 2012)

Vaasan keskussairaalan alueen kulttuuriympäristöselvitys 2014 (2014)

Kohdenumerot viittaavat kulttuuriympäristökartan numerointiin. Kohteista löytyy lisää tietoa kyseisen kohteen kohdalla mainitussa inventointiraportissa. Kohteet on kulttuuriympäristökartassa numeroitu kortteleittain vasemmalta oikealle ja ylhäältä alas.

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

Nro	nimi	osoite	Rakennusv.	suunnittelija	arviointi	inventointi	suojelutilanne	suositus
1.	Voimalaitos	Kirkkopuistikko 0	1892	Fr. Thesleff ym.	HRM	1999:21	RKY-alue B.	
2.	Malmöntalot	Vöyrinkatu 2	1949-50	I. Serenius	RMH	1999:136		
3.	Kolme asuintaloa	Pitkäkatu 1	1912	Otto Ekman	RM	1986:85 ja 1999:112	RKY-alueen A. varressa	
4.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus tiilestä	Pitkänlahdenkatu 4	1912	A.W. Stenfors	RHM	1999:118	RKY-alueen A. varressa	
5.	Kaksi asuinrakennusta ja ulkorakennus tiilestä	Pitkänlahdenkatu 6	1911	A.W. Stenfors	RHM	1999:120	RKY-alueen A. varressa	
6.	Asuintalo	Pitkänlahdenkatu 5	1936	J. Skrifvars	M	1999:119	RKY-alueen A. varressa	
7.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkäkatu 5	1883	A. Lassell	M	1999:113	RKY-alueen A. varressa	
8.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkäkatu 7	1883/1901	A. Lassel/J. Gunell	M	1999:114	RKY-alueen A. varressa	
9.	Kolme asuinrakennusta	Pitkälahdenkatu 8	1929, 1938, 1939	O. Ivars, J. Skrifvars, A. Manninen	M	1999:122	RKY-alueen A. varressa	
10.	Rakennusryhmä	Pitkälahdenkatu 7- 9/ Kalastajankatu 7	1906	A.W. Stenfors	RHM	1999:121	RKY-alueen A. varressa	
11.	Vaasan lasi- ja peilihiomo	Vöyrinkatu 1	1882, 1936	-	MH	1999:135		
12.	Hallsténin talo	Pikkukatu 1	1855	A.G.J. Hallstén	HRM	1999:1	RKY-alue B.	
13.	Pohjanmaan museo	Museokatu 3	1927- 29/1968-69	E. Forsman/E. Kråkström	HMR	1986:22	Sr-4 RKY-alue B.	
14.	Kerrostalot	Koulukatu 3-5	1968	T. Fleming, J. Flemin, E. Kahri	R	1999:2	RKY-alueen A. varressa	
15.	Puutalot	Kirkkopuistikko 2	1863	O. Långhjelm	M	1986:33	Rak.suojelu laki RKY-alueen A. varressa	
16.	Vaasan sähkö	Kirkkopuistikko 4	1930-31	G. Schoultz	RM	1986:34	RKY-alueen A. varressa	
17.	Ent. retkeilymaja /Tri Hartmanin talo	Kirkkopuistikko 1	1862	C.A. Setterberg	RH	1986:2	Sr-4 RKY-alueen A. varressa	
18.	Puhelinyhdistys	Museokatu 11	1897	Fr. Thesleff	RH	1986:50		
19.	Wärtsilän vanha tehdas	Pitkäkatu	1913/15,	A.W.	M	1986:101	Sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

			1915- 21,1920	Stenfors/Lönnqvist, A.W. Stenfors, Bruun				
20.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkäkatu 13	1881/1908	-/E. Finell	M	1999:115	RKY-alueen A. varressa	
21.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkänlahdenkatu 12/ Kalastajankatu 6	-/1901, 1818	-/A.W. Stenfors, -	MH	1999:124	RKY-alueen A. varressa	
22.	Kaksi asuinrakennusta ja ulkorakennus	Pitkänlahdenkatu 11/ Kalastajankatu 8	1887, 1901	A. Lassell, V.Sten	M	1999:123	RKY-alueen A. varressa	
23.	Kaksi puista asuintaloa, sauna ja ulkorakennus	Pitkänlahdenkatu 13	1888, 1889	A.Lassell	MH	1999:125	RKY-alueen A. varressa	
24.	Kulmatalo ns. Cantare	Vöyrinkatu 12	-/1913	Fr. Thesleff/A.W. Stenfors ja E. Finell	RM	1986:99	Sr-3	
25.	Asuintalot	Kalastajankatu 12/Vöyrinkatu 5	1927	A. Manninen	M	1999:137		
26.	Rapattu asuintalo	Vöyrinkatu 7	1937	G. Lindfors	R	1999:138		
27.	Asuintalo ja ulkorakennus	Pitkäkatu 13	1881/1908	-/E. Finell	M	1999:116	RKY-alueen A. varressa	
28.	Asuintalo	Laivakatu 3a	1881	K. Rönnberg	M	1999:128	RKY-alueen A. varressa	
29.	Asuintalo	Pitkänlahdenkatu 20	1927	E. Finell	M	1999:127		
30.	Kaksi asuinrakennusta ja autotalli	Pitkänlahdenkatu 19/ Laivakatu 5	1886	E. Rajander	M	1999:126	Asuinrak. sr-3 RKY-alueen A. varressa	
31.	Kolmikerroksinen tiilitalo	Vöyrinkatu 9	1937	I. Serenius	RH	1999:139	Sr-3	
32.	Asuintalo	Vöyrinkatu 11/ Laivakatu 9	1928	A. Manninen	M	1999:140		
33.	Vaasan höyrymölly Oy:n puiset rantatornit	Rantakatu 1	1908	-	MHR	1986:3	Sr-3 RKY-alue B.	
34.	Rantamölly	Rantakatu 1	1864-1963	C.A. Setterberg ym	HMR	1999:3	Sr-4 RKY-alue B.	
35.	A.A. Levónin talo	Rantakatu 1	1861	C.A. Setterberg	HRM	1986:4	Sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

	(Höyrymyllyn konttori)						RKY-alue B.	
36.	Lennart Backmanin talo	Rantakatu 3	1912	A.W. Stenfors	RMH	1986:5	Sr-3 RKY-alue B.	
37.	Puutalo	Rantakatu 3	1858	C.A. Setterberg	?	1986:6	Sr-3 RKY-alue B.	
38.	Maaherran talo	Museokatu 3	1863- 65/1890	C.A. Setterberg/Backmansson &Thesleff	RHM	1986:23	Rak.suojelulaki Sr-4 RKY-alue B.	
39.	Alma Skogin talo	Koulukatu 7	1858	Ossian Långhjelm	RMH	1986:24	RKY-alueen A. varressa	
40.	Asuinkerrostalo	Kirkkopuistikko 6/Museokatu 8	1954	Keijo Petäjä	RM	2010:101	RKY-alueen A. varressa	
41.	Rukoushuone	Kirkkopuistikko 10b	1930	A. Ortela	R	1999:22	RKY-alueen A. varressa	
42.	Tiilirakennus	Rautatienkatu	-	-	RM	1999:35	Sr-5	
43.	Kaupunginkirjasto	Kirjastonkatu 9	1935	I. Serenius	RM	1999:69	Sr-5	
44.	Tiilirakennus	Rautatienkatu	-	-	RM	1999:36	Sr-5	
45.	VR:n konepajat	Pitkäkatu	1890-luku-	-	MHR	1986:100, (Wärtsilä 2008 rak. 3,4,6)	Sr-3/Sr-5	
46.	Asuintaloja ja ulkorakennus	Pitkäkatu 19	1894	A. Lassell	MH	1999:117	RKY-alueen A. varressa	
47.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkänlahdenkatu 22	1880	A. Gustafsson	M	1999:129	RKY-alueen A. varressa	
48.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Pitkänlahdenkatu 25	1901-02	-	M	1999:130	RKY-alueen A. varressa	
49.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Vöyrinkatu 24	1896, 1897	A.H. Triborg, L. Granholt	RM	1999:144	RKY-alueen A. varressa	
50.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Vöyrinkatu 26	1896	J. Westerlund	M	1999:146	RKY-alueen A. varressa	
51.	As. Oy Ratas	Vöyrinkatu 17	1928	A.W. Stenfors	RM	1999:141		
52.	Kaksi asuinrakennusta	Pitkänlahdenkatu 26	1938	A. Berts	HM	1999:131	RKY-alueen A. varressa	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

53.	Kaksi asuinrakennusta	Pitkänlahdenkatu 28	1901	A. W. Stenfors	RM	1999:132	RKY-alueen A. varressa	
54.	Onkilahden koulu	Vuorikatu 5	-	A. Lassell	RMH	1986:98	RKY-alueen A. varressa	
55.	Onkilahden ala-aste	Vuorikatu 7	1906	U. Ullberg/C.A. Gylden	RMH	1986:97	RKY-alueen A. varressa	
56.	Asuintalo	Vöyrinkatu 19-21	1926/1936	O. Ekman/A. Metsola	RM	1999:142	Sr-3	
57.	Sisäsataman tullimakasiini	Sisäsatama	1875/1906/1924	E. Th. Granstedt/K.A. Lassenius/C. Schoultz	MR	1986:9	RKY-alue B.	
58.	A. Schaumanin puutalo (Svenska klubben)	Rantakatu 4	1880-luku/1888	-/W. Backmansson & Fr. Thesleff	HMR	1986:7	RKY-alueen B. laidalla	
59.	Viktor Ekin talo	Rantakatu 4	-/1905	-/Fr. Thesleff	RM	1986:8	RKY-alueen B. laidalla	
60.	As. Oy Vaasan lastenpuisto	Koulukatu 10	1969	Sulo Kalliokoski	MR	2010:109		
61.	Setterbergin talo	Rantakatu 6	1856	C.A. Setterberg	RMH	1986:10		
62.	Virkailijatalo	Hietasaarenkatu 1b	1923-24	C. Schoultz	R	1986:11		
63.	As. Oy Koulukatu 15-17	Koulukatu 15-17	1951	Erkki Huttunen	RM	2010:114		
64.	Ruotsalainen tyttölyseo "Flickis"	Kirkkopuistikko 12	1891	Th. Decker	HRM	1986:35	Rak.suojeluasetus 480/85	
65.	Wasa teater	Kirkkopuistikko 16	1913, 1873,1953-54	Bruun, Cronstedt, Liljeqvist	HRM	1986:36	Sr-3/Sr-4 RKY-alueen A. varressa	
66.	Kurténin talo	Kirkkopuistikko 15	1876/1904	A. Lassell/A. Manninen	HRM	1986:37	RKY-alueen A. varressa	
67.	Kukkaistalo	Raastuvankatu 16	-/1901/1914	-/Fr.Thesleff/A.W. Stenfors	RMH	1986:56	His-1	
68.	Byholmin talo ym	Raastuvankatu 7	1856, 1910	C.A. Setterberg, Bruun & Schoultz	RHM	1986:55		
69.	Tiklaksen talo	Kauppapuistikko 2	1927	M. Visanti	RM	1986:70	S/Sr-3RKY-alueen A. varressa	
70.	Ent. Talouskoulu	Kauppapuistikko 4	1934	M. Visanti	RHM	2010:79	Sr-3 RKY-alueen A.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

							varressa	
71.	Puutalo	Kauppapuistikko 1	1863	-	RHM	1986:68	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
72.	As. Oy Kotikeidas	Kauppapuistikko 3	1949	J.S. Sirén	RM	2010:69	Sr-5 RKY-alueen A. varressa	
73.	Rapattu kulmatalo	Pitkäkatu 26/ Hietasaarenkatu 19	1898/E. Finell	-/1906	R	1999:41	Sr-3	
74.	Valkolinna, ent. suojeluskunnan talo	Pitkänlahdenkatu 35/ Konepajankatu 1	1938-41	V. Rewell	HR	1999:134	Sr-5 RKY-alueen A. varressa	
75.	Asuintalot	Vöyrinkatu 36	1895	J. Westerlund	M	1999:149	RKY-alueen A. varressa	
76.	As. Oy Pyörälä	Vöyrinkatu 23	1924	A.W.Stenfors	RM	1999:143		
77.	Asuintalo	Vöyrinkatu 25	1922	A. Manninen	MR	1999:145		
78.	Asuintalo	Vöyrinkatu 27	1922	J.E. Bruun	M	1999:147		
79.	Kaksi asuintaloa	Vöyrinkatu 38	1895, 1902	A. Brunell, A. Manninen	M	1999:150	RKY-alueen A. varressa	
80.	Kivitalo	Vöyrinkatu 40	1904	A. W. Stenfors	RM	1999:151	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
81.	Kaksi asuinrakennusta	Vöyrinkatu 29	1921	E.J. Savolainen	M	1999:148		
82.	Rantapaviljonki "Strampen"	Rantapuisto	1869/1882/1 933	C.A. Setterberg/A. Lassell/ E. Finell	MRH	1986:12	RKY-alue B.	
83.	Puutalo	Hietasaarenkatu 4	1889	A. Lassell	RM	1986:25	RKY-alueen A. varressa	
84.	Myntin talo	Koulukatu 18	1910	A.W. Stenfors	RM	1986:26	RKY-alueen A. varressa	
85.	Vaasan seurakunta- yhtymä	Koulukatu 26	1952	Harmia&Backman	HRM	2010:117	RKY-alueen A. varressa	
86.	Pohjanmaan talo	Hietasaarenkatu 6	1973	Hannu Valkama	RM	2010:46		
87.	Kirjapainorakennus	Hietasaarenkatu 6	1930- 31/1958	O. Ivars/K-E. Ivars	RM	1999:4	RKY-alueen A. varressa	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

88.	Kipinän talo	Hovioikeudenpuistikko 5	1907	A.W. Stenfors	RM	1986:27	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
89.	Ent. Suomen Pankin talo	Hovioikeudenpuistikko 7/ Kirkkopuistikko 22	1949-52	J.S. Sirén	-	2010:55	Sr-4 RKY-alueen A. varressa	
90.	Kirkkoapteekki	Kirkkopuistikko 21	1860	Ossian Långhjelm	RHM	1986:39	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
91.	HOP:in talo	Raastuvankatu 24	1902-04/ent. 1972-78	Fr. Thesleff/E. Nordin	RHM	1986:61	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
92.	Puutalo	Raastuvankatu 11	1860	C.A. Setterberg	MRH	1986:58	Rak.suojelulaki Sr-4	
93.	Ent. Vaasan höyryleipomo	Raastuvankatu 9	1861/1910, 1928	C.A. Setterberg/W.G. Palmqvist, W.G. Palmqvist	MRH	1986:57	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
94.	Suomalainen klubi ym	Raastuvankatu 15/ Hovioikeuden- puistikko 13	1878/1905	A. Lassel/A.W. Stenfors	MRH	1986:60	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
95.	C. J. Hartmanin talo	Kauppapuistikko 12	1911-13	K.S. Kallio	RMH	1986:72	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
96.	Lassila& Tikanojan liikerakennus	Hovioikeuden- puistikko 19	1937	J.S. Sirén	RM	1999:43	Sr-4 RKY-alueen A. varressa	
97.	Vaasa Oy	Pitkätie 37	1929, 1939- 49, 1949-51	M. Visanti, A. Lepistö	R	1999:42		
98.	Central Hotelli	Hovioikeuden- puistikko 21	1941	A.E. Hämäläinen	RM	1999:44	RKY-alueen A. varressa	
99.	Postitalo	Hovioikeuden- puistikko 23/Asemakatu 2	1952	Keski-Suomen ja Vaasan piirirakennus- toimisto	HM	2010:52	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
100.	Rautatieasema	-	1883	Granholt?	RHM	1986:92	Sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

							RKY-alue C.	
101.	Linja-autoasema	-	1935/75	I. Serenius	RHM	- (20 14)		
102.	Oy Teboil Ab	Olympiakatu 5-7	1953	V. Kudravzev	RM	Klemettilä 2006		
103.	Kardan	Olympiakatu 9	1952	Armas Lepistö	RHM	Klemettilä 2006		
104.	ent. Turkisteollisuus Oy	Myllykatu 15	1945	Armas Lepistö	RHM	Klemettilä 2006	Sr-5	
105.	Kaksi rakennusta	Meijerinkatu 6	1954	Annikki Virtanen	RM	Klemettilä 2006		
106.	Milka	Sepänkyläntie 13- 15	1950	E. Haldin	RH	Klemettilä 2006	Sr-5	
107.	Asuinrakennus/autotalli	Sepänkyläntie 13- 15	1951	E. Haldin	RH	Klemettilä 2006		
108.	Hovioikeudentalo	Rantapuisto	1855-1862	W.A. Setterberg	RMH	1986:13	Rak.suojeluasetu s 480/85 RKY-alue B.	
109.	As. Oy Hovioikeudenpuistikko 2	Hovioikeuden- puistikko 2	1953	Arvo Aalto	M	1999:6	RKY-alue A.	
110.	As. Oy Eden	Hovioikeuden- puistikko 2	1927	Thor Lagerroos	MR	1999:5	RKY-alue A.	
111.	As. Oy Eden	Rantakatu 10	1929	Thor Lagerroos	MR	1999:7	RKY-alue A.	
112.	As. Oy Merilintu	Rantakatu 11	1935	M. Visanti	M	1999:8	RKY-alue A.	
113.	As. Oy Juhonnurkka	Vaasanpuistikko 1	1955	V. Rewell	RM	1999:9	RKY-alue A.	
114.	Tikanojan taidekoti	Koulukatu 24	1864/1917	Kuorikoski/Visanti- Helenius-Myntti	HRM	1986:28	Sr-1 RKY-alue A.	
115.	As. Oy Vaasanpuistikko 3a	Vaasanpuistikko 3a	1931-32	M. Visanti	MR	1999:10	RKY-alue A.	
116.	Vasa Övningsskola gymnasium, ent. Raatihuone	Koulukatu 31	1856/1864/1 891	C.A. Setterberg/E. Lohrmann/Backmansson &Thesleff	RHM	1986:29	Rak. Suojeluasetus 480/85 Sr-3 RKY-alue A.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

117.	Pyhän kolminaisuuden kirkko	Kirkkopuisto	1857-65/1961	C.A. Setterberg/E. Kråkström	RHM	1986:40	kirkkolailla suojeltu RKY-alue A.	
118.	Kaupungintalo	Kaupungintalon aukio	1877-85	M. Isaeus	RHM	1986:62	RKY-alue A.	
119.	Rewell center	Ylätori	1960-64 (1988)	Viljo Rewell (Annikki Nurminen)	RM	1999:38	s-10 RKY-alue A.	
120.	Commercen talo	Alatori	1911	Bruun&Schoultz	RMH	1986:73	Sr-3 RKY-alue A.	
121.	Unitas	Alatori	1925-26	Schoultz& Palmqvist	RMH	1986:74	Sr-3 RKY-alue A.	
122.	Vaasan säästöpankin vanha rakennus	Pitkäkatu 38/ Vaasanpuistikko 15	1936, 1938	B. Liljeqvist	RM	1999:43	Sr-5 RKY-alue A.	
123.	As. Oy Hovioikeudenpuistikko 20	Hovioikeudenpuistikko 20/Asemakatu 4	1939	R. Gustafsson ym	RM	2010:50	RKY-alue A.	
124.	Hotel Astor	Asemakatu 4	1909	Bruun & Schoultz	RHM	1986:93	RKY-alue A.	
125.	SOK:n liiketalo		1939	E. Huttunen	R	1986:102	Sr-3	
126.	Kesko Oy	Varastokatu 1	1937	Viljo Rewell	-	Klemettilä 2003:26	Sr-5	
127.	Tehdas- ja konttorirakennus	Myllykatu 19	1939/47	A. Lepistö	-	Klemettilä 2003:6		
128.	Varastorakennus	Pitkälahdenkatu 45	1927/1938/1955	A. Lepistö/I. Serenius/E. Lantz	-	Klemettilä 2003:14		
129.	Varastorakennus	Sepänkyläntie 2-4	1925-26	Helenius, Aulanko, Lepistö	-	Klemettilä 2003:19		
130.	Ent. Vaasan teknillinen tehdas	Myllykatu 18	1920/1942	O. Lundell/ R. Marjanen	-	Klemettilä 2003:1	Sr-5	
131.	Ent. Vaasan teknillinen tehdas	Myllykatu 18	1939	J.E. Bruun	-	Klemettilä 2003:2	Sr-5	
132.	Vaasan sähkömylly	Myllykatu 20	1920	J.E. Bruun	-	Klemettilä 2003:3	Sr-5	
133.	Vaasan höyrymylly	Myllykatu 20	1940/1959/1983	-	-	Klemettilä 2003:4		

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

134.	Lindemanin Mallastehdas	Varastokatu 5-7	1937/1941-47	E. Källroos	-	Klemettilä 2003:24		
135.	Varastorakennus	Varastokatu 9	1949/1954/1955	F. Wikman/E.Finell/K.E. Ivars	-	Klemettilä 2003:22	Sr-5	
136.	Varastorakennus	Varastokatu 6	1926-27/1950	I.Holming/H.Hakola	-	Klemettilä 2003:18		
137.	Varastorakennus	Varastokatu 8-10	1927/1954	-/E. Rantala	-	Klemettilä 2003:17		
138.	Varastorakennus	Varastokatu 8-10	1950	-	-	Klemettilä 2003:16		
139.	Varastorakennus	Varastokatu 12	1942	I.Serenius	-	Klemettilä 2003:15		
140.	Ent. Vaasan Vilja- ja siemenkapan varasto	Pitkälähdenkatu 49-51	1925	A. Lepistö, J. Myntti	-	Klemettilä 2003:11	Sr-5	
141.	Ent. Vaasan Vilja- ja siemenkapan varasto	Pitkälähdenkatu 49-51	1925	A. Lepistö	-	Klemettilä 2003:12		
142.	Ent. Laborin varastorakennus	Pitkälähdenkatu 53	1923/1936/1945-48	O.Ekman/O.Adams/Stenberg	-	Klemettilä 2003:10		
143.	Tavara-asema		1927	-	RM	Klemettilä 2009		
144.	Vesiylioikeus	Rantapuisto	1912	Jac. Ahrenberg	MR	1986:14	Rak.suojeluasetus 480/85 His1 RKY-alue B.	
145.	As. Oy Rantakatu 14	Rantakatu 14	1950	Viljo Rewell	RM	1999:13	RKY-alueen B. laidalla	
146.	As. Oy Vaasanpuistikko 4	Koulukatu 30/Vaasanpuistikko 4	1911/1951	A.W. Stenfors	RM	1986:30		
147.	As. Oy Koulukatu 2	Koulukatu 2	1936	Edvard Köping	RM	2010:120	RKY-alueen A. varressa	
148.	Fylgiahemmet	Koulukatu 34	1968	Gösta Bergman	HM	2010:121	RKY-alueen A. varressa	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

149.	Kerrostalo	Koulukatu 36/Rauhankatu 3	1958	Keijo Petäjä	R	1999:12	RKY-alueen A. varressa	
150.	ent. Vaasan lyseo	Vaasanpuistikko 8	1895-98	Jac. Ahrenberg	RMH	1986:41	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
151.	Kirkkopuistikon virastotalo	Kirkkopuistikko 26	1975	Asko Halme	RM	2010:93	RKY-alueen A. varressa	
152.	Mäkelän talo	Kirkkopuistikko 28	1881/1890	A. Lassell/ Backmansson - Thesleff	MR	1986:46	RKY-alueen A. varressa	
153.	Hallintotalo	Vaasanpuistikko 10	1858- 63/1930-31	C.A. Setterberg/ C. Schoultz	RMH	1986:42	RKY-alueen A. varressa	
154.	Hallintotalon piharakennus	Vaasanpuistikko 10	1862	C.A. Setterberg	M	1999:23	RKY-alueen A. varressa	
155.	Asuintalo ja varasto	Kirkkopuistikko 25	1862	C.A. Setterberg	H	1999:24	RKY-alueen A. varressa	
156.	Vesitorni	Raastuvankatu 30	1914	J&T Paatela	MR	1986:44	RKY-alueen A. varressa	
157.	Ent. Tyttölyseo	Kirkkopuistikko 27	1906-09	A.W. Stenfors	RMH	1986:45	RKY-alueen A. varressa	
158.	Puutaloryhmä	Vaasanpuistikko 12	1859, 1861, 1882	C.A. Setterberg, August Lassell	HMR	1999:27	RKY-alueen A. varressa	
159.	Poliisilaitos	Raastuvankatu 30	1914	A. W. Stenfors	RM	1986:43	RKY-alueen A. varressa	
160.	Yksikerroksinen puutalo	Raastuvankatu 30	1861	C.A. Setterberg	MHR	1999:28	RKY-alueen A. varressa	
161.	Ukkokoti	Raastuvankatu 34/ Rauhankatu 11	1934	I. Serenius	RM	1999:29	Sr-4 RKY-alueen A. varressa	
162.	Vasaborg	Raastuvankatu 21	1910-1912	A. Gauffin	RHM	1986:63	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
163.	Puutalo "Carl & Carolina"	Raastuvankatu 23	1869	C.A. Setterberg	R	1986:64	Sr-3 RKY-alueen A.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

							varressa	
164.	As. Oy Kauppapuistikko 18	Kauppapuistikko 18/Rauhankatu 15	1941	K.J. Ahlskog	M	1999:39	RKY-alueen A. varressa	
165.	Askon talo	Kauppapuistikko 13	1939	V. Rewell	M	1986:78	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
166.	Kauppahalli	Vaasanpuistikko 18 ja Kauppapuistikko 13	1892, 1901, 1927	Backmansson & Thesleff, A.W. Stenfors	MRH	1986:77	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
167.	4 puurakennusta?	Pitkätu 51	1882/1890/1902, -/1905, 1918/1921/1923, 1939	C.A. Setterberg, K.A. Westerlund, Fr. Thesleff, A.W. Stenfors ym	MR	1999:51		
168.	Vaasan kaupunginteatteri	Pitkätu 53	1906-07, 1862	A.W. Stenfors, C.A. Setterberg	RMH	1986:90	Sr-3 RKY-alueen A. varressa	
169.	Vaasan Villatavaratehdas	Asematu 10	1904-09, 1928, 1929	A. W. Stenfors, J. Dahla, C. Schoultz	RMH	1986:96	Sr-5 RKY-alueen A. varressa	
170.	Kivitalo "Lytz"	Vaasanpuistikko 26	1800-luku?	C. Schoultz	RM	1986:95	Sr-2/sr-4 RKY-alueen A. varressa	
171.	Kaksi asuinrakennusta ja ulkorakennus	Rauhankatu 27	1887, 1897	A. Lassell 1887, A.W. Stenfors	RM	1999:58	Sr-2	
172.	As Oy Rantatu 15b	Rantatu 15	1931	M. Visanti-Björklund	RM	1999:14	RKY-alueen B. laidalla	
173.	As. Oy Kouluku 43	Kouluku 43	1958	Keijo Petäjä	R	2010:130	sr-4 RKY-alueen A. varressa	
174.	Nuorisotalo	Kirkkopuistikko 34	1884-1885/1889	Martin Wahlberg/Backmansson Thesleff	MRH	1986:47	Sr-3 RKY-alueen A. varressa, RKY-alueen D. laidalla	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

175.	Suomalainen yhteiskoulu	Kirkkopuistikko 33	1927	M. Visanti-Björklund	RM	1999:25	RKY-alueen A. varressa	
176.	As. Oy Kasarminkatu 11	Kasarminkatu 11	1936-37/40	A. Lepistö/R. Marjanen	R	1999:30	RKY-alueen A. varressa, RKY-alueen D. laidalla	
177.	Baptistikirkko	Raastuvankatu 44	1930	Carl v. Staaf	R	1999:31	RKY-alueen A. varressa, RKY-alueen D. laidalla	
178.	Ent. Ehrströmin talo	Raastuvankatu 29	-/1923	-/A.W. Stenfors	RH	1986:66	RKY-alueen A. varressa	
179.	Vaasan korkeakoulu	Raastuvankatu 31	1890-91/1957	Backmansson & Thesleff/G. Bergman	RHM	1986:67	Rak.suojeluasetus 480/85 RKY-alueen A. varressa	
180.	Kauppapuistikon ala-aste	Kauppapuistikko 22	1911-1913	Jung & Bomansson	RHM	1986:81	RKY-alueen A. varressa	
181.	Kerrostalo	Kasarminkatu 19	1963	-	RHM	8. ja 9. Kaupunginosa 2004 Rak.tunn. 8-3-20-1		
182.	Kerrostalo	Kasarminkatu 21	1932	O. Söderlund	RHM	8. ja 9. Kaupunginosa 2004 Rak.tunn. 8-3-21-1 ja 8-3-21-2	/s, sr-3	
183.	Kerrostalo	Pitkäkatu 50	1957	-	RHM	8. ja 9.4Kaupunginosa 2004 Rak.tunn. 8-2-33-1		

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

184.	Puutalo, jossa myymälä kadunkulmassa	Pitkäkatu 54/ Kasarminkatu 23	1857/1861 ym.	C.A. Setterberg, Th. Lagerroos ym.	H	1999:47	sr-3	
185.	Kerrostalo ja ulkorakennus	Rauhankatu 30	1938	-	RHM	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 8- 7-67-1 ja 8-7-67-2	sr-3, sr-5	
186.	Puinen asuintalo, ulkorakennus ja leivintupa	Asemakatu 20/Ajurinkatu 15	1871	-	MR	1999:54	sr-3	
187.	Svenska Adventistförsamlingen	Ajurinkatu 16/ Asemakatu 22	1956	Eugen Nordman	R	2010:29	sr-5	
188.	Kerrostalo	Asemakatu 22	1955	-	RHM	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 8- 2008-74-1 ja 8-2008- 74-3		
189.	Siionkirkko	Kasarminkatu 31	1960	Savolainen &Torvikoski	RM	2010:59	sr-5	
190.	Asuintalo	Asemakatu 15/ Rauhankatu 34	-/1904/1910	-/I. Geber/A.W. Stenfors	RM	1999:59	sr-3	
191.	Asuintalo	Asemakatu 17/ Ajurinkatu 17	-/1912	E. Fransson ym	M	1999:62	sr-3	
192.	Asuintalo	Rauhankatu 36	1883/1903	-/H. Myntti	M	1999:60	sr-3	
193.	Kiinteistö Oy Sekahaku	Ajurinkatu 19	1904	-	RM	1999:63	sr-3	
194.	Asuintalo	Rauhankatu 38	1885/1910/1 938	I. Aminoff/ O. Ekman/ A. Vörlin	M	1999:61	sr-3	
195.	Pelastusarmeija	Ajurinkatu 23/ Klemetinkatu 14	1887	A. Lassell	RM	1999:64	sr-3	
196.	Tiilinen asuinrakennus	Klemetinkatu 5	1922	-	RM	1999:110	sr-3	
197.	Yhden asunnon talot, 3kpl	Kasarminkatu	1920	-	RHM	8. ja 9.	/s, sr-3, sr-3,	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

		33/Asemakatu				Kaupunginosa 2004 Rak. tunnus: 8-13-88-1,8-13-88-2, 8-13-88-3	sr-5	
198.	Asuintalo ja ulkorakennukset	Ajurinkatu 20	1884/1897	-	M	1999:65	sr-3, sr-4	
199.	Puinen asuintalo ja ulkorakennus	Kasarminkatu 35	1885/1911	-/A.W. Stenfors	M	1999:68	sr-3, sr-3, sr-5	
200.	Asuintalo	Ajurinkatu 22	1887/1896, 1938	A. Lassell/A. Friberg, Oskar Berg	M	1999:66	sr-3	
201.	Puinen asuintalo ja ulkorakennus	Kasarminkatu 37	1886/1912	-/E. Finell	M	1999:69	sr-3, sr-4, sr-5	
202.	Puinen kulmatalo, rapattu tiilirakennus ja hirsinen ulkorakennus	Ajurinkatu 24 ja Klemetinkatu 16	1889/1900,1911	A. Lassell/A.W.Stenfors, A.W. Stenfors	RM	1999:67	sr-3, sr-4	
203.	Taloryhmä	Kasarminkatu 39	1889/1934	A. Lassell/A. Ortela	MR	1999:70		
204.	As. Osuuskunta Toivo	Klemetinkatu 7/Ajurinkatu 26	1922	A. Helenius-Ortela	RM	1999:90	sr-3	
205.	As. Osuuskunta Walo	Klemetinkatu 9	1922	A. Helenius-Ortela	RM	1999:91	sr-3	
206.	Lääninvankila	Rantapuisto	1855-63/1888-90	Lindqvist-Lohrmann/A.Th. Decker	MHR	1986:15	sr-3 RKY-alue B.	
207.	Kaksi puista asuintaloa	Koulukatu 56	1898/1923/1936	A.W. Stenfors/C. Schoultz/I. Serenius	RM	1999:15	RKY-alueen D. laidalla	
208.	Kasarmi neljälle upseerille ja lääkärille	Koulukatu	1880-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:5	sr-3 RKY-alue D.	
209.	Kasarmi venäläiselle jalkaväkikomppanialle		1861	E. Lohrmann	HRM	Kasarmi 2006:8	sr-3 RKY-alue D.	
210.	Asuinrakennus Vaasan tarkk'ampujapataljoonan kuudelle upseerille		1880-82	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:6	sr-3 RKY-alue D.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

211.	Kanslia- ja kerhorakennus Vaasan tarkk'ampujapataljoonalle		1881-82	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006:7	sr-3 RKY-alue D.	
212.	Ortodoksinen Pyhän Nikolaoksen kirkko	Kasarmintori	1857-62	C.A. Setterberg	MRH	1986:48	Laki ortodoksisesta kirkosta Srk-1 RKY-alue D.	
213.	Asuinrakennus Vaasan tarkk'ampujapataljoonan kahdelle komppaniapäällikölle		1879-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:2	sr-3 RKY-alue D.	
214.	Asuintalot	Kasarminkatu 21	1931-35	Udo söderlund	M	1986:84	sr-4 RKY-alue D.	
215.	Rakennus pataljoonan komentajalle ja nuoremmalle esikuntaupseerille		1879-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:1	sr-3 RKY-alue D.	
216.	Asuinrakennus Vaasan tarkk'ampujapataljoonan kahdelle komppaniapäällikölle		1879-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:2	sr-3 RKY-alue D.	
217.	As Oy Kauppapuistikko 20	Kauppapuistikko 20	1976	Kari Kyyhkynen	RM	2010:63	Sr-4	
218.	As Oy Kauppapuistikko 29	Kauppapuistikko 29	1938	O. Söderlund	RM	2010:68		
219.	Puutalo	Kirvesmiehenkatu 1	1863, 1867, 1877/1880	O. Långhjelm, A. Lassell, A.W. Stenfors ym	RM	1999:48	Sr-3	
220.	Jugend-talot	Kirvesmiehenkatu 2	1907, 1912	A.W. Stenfors	RM	1986:82		
221.	Rapattu asuintalo	Kirvesmiehenkatu 3	1862/1935	C.A. Setterberg/ E. Nabb	M	1999:49	Sr-3	
222.	Kerrostalo	Pitkäkatu 58	1962	-	RHM	8. ja 9. Kaupungino	sr-4	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

						sa 2004 Rak.tunn. 8-4-37-1		
223.	Kerrostalo	Kauppapuistikko 31	1909, 1913	-	RHM	8. ja 9. Kaupunginosa 2004 Rak.tunn. 8-5-10-1 ja 8-5-10-2	/s, sr-3, sr-3	
224.	Jugend-talot	Kauppapuistikko 33	1912, 1911	A.W. Stenfors, Bruun-Schoultz	RM	1986:83	Sr-3, sr-3	
225.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 4	1862/1908/1939	C.A. Setterberg, A.W.Stenfors, E. J. Stenberg	M	1999:50	Sr-3	
226.	Kerrostalo	Pitkätie 63	1964	-	RHM	8. ja 9. Kaupunginosa 2004 Rak.tunn. 824-1-1	-	
227.	Puutalo	Pitkätie 67/ Kirvesmiehenkatu 10	1911	A.W. Stenfors	RM	1999:56	Sr-3, sr-5	
228.	As. Oy Korsholmanpuistikko 21	Korsholmanpuistikko 21/ Pitkätie 69	1960	Ilkka Martas	RM	2010:106		
229.	Puinen asuintalo ja ulkorakennus	Kirvesmiehenkatu 13	1909	Emil Finell	MR	1999:55	Sr-5	
230.	As. Oy Asemakatu 26	Asemakatu 26/ Kasarminkatu 28	1961	Osmo Sipari	RM	2010:30	Sr-3, sr-5	
231.	Samfundet Folkhälsan	Asemakatu 28/ Kirvesmiehenkatu	1954	H. Hakola	RM	2010:31		
232.	Kahden asunnon talo	Asemakatu 23	1928	-		8. ja 9. Kaupunginosa 2004	/s	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

						Rak.tunn. 8-14-89-2		
233.	Kaksi asuintaloa	Kirvesmiehenkatu 17/ Asemakatu 25	-	-	M	1999:75	sr-3	
234.	Asuintalo ja ulkorakennus	Kasarminkatu 32a	1926	A. Manninen	MH	1999:71	sr-3	
235.	Kaksi asuinrakennusta ja ulkorakennus	Kasarminkatu 32b	-	-	MH	1999:72	sr-3	
236.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 19	1927	Isak Dahla	M	1999:76	sr-3	
237.	Asuintalo ja ulkorakennus	Kasarminkatu 34	1924/1925/1957/ 1960	E. Finell/A. Manninen/V. Carp/E. Lantz	MH	1999:73	sr-3	
238.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 21	1932/1938	A. Ortela /E. Nabb	M	1999:77	sr-3, sr-4	
239.	Neljä asuintaloa ja ulkorakennukset	Kasarminkatu 36/ Klemetinkatu 20	1922, 1924	H. Gunell, W.W. Wuorinen	MH	1999:74	sr-3	
240.	Asuintalo ja piharakennus	Kirvesmiehenkatu 23a	1938/1946	O. Ivars/ J.V. Tuomela	MH	1999:78	Sr-3	
241.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 23b/ Klemetinkatu 22	1934	Emil Nabb	M	1999:79	Sr-3	
242.	Muuntajarakennus	Klemetinkatu 11	1924	-	RM	1999:111	sr_3	
243.	Asuintalo ja ulkorakennus	Kirvesmiehenkatu 18/ Asemakatu 27a	-	-	MH	1999:80	sr-3	
244.	Asuintalo ja ulkorakennus	Asemakatu 27b	-	-	MH	1999:85	sr-3	
245.	Kolme asuintaloa ja kaksi ulkorakennusta	Asemakatu 27/ Korsholman-puistikko 29	1927, 1930	J.E. Bruun, E. Källroos	MH	1999:86	sr-3, sr-4	
246.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 20	-	-	MH	1999:81	sr-3	
247.	Kaksi asuintaloa ja kaksi ulkorakennusta	Korsholman-puistikko 31	-	-	MH	1999:87	sr-3, sr-4	
248.	Asuintalo ja ulkorakennus	Kirvesmiehenkatu 22a	-	-	MH	1999:82	sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

249.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Kirvesmiehenkatu 22b	-	-	MH	1999:83	sr-3	
250.	Asuintalo	Kirvesmiehenkatu 20	-	-	MH	1999:81	sr-3	
251.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennukset	Kirvesmiehenkatu 24/ Klemetinkatu 24	1925	-	MH	1999:84	sr-3, sr-5	
252.	Asuintalo	Korsholman-puistikko35 /Klemetinkatu 26	1923	A. Manninen	MH	1999:89	sr-3	
253.	Ent. Kunnallissairaala Sikala	Tammikartano	1933	-	-	Fatikooli 2005:6		
254.	Ent. Kunnallissairaala "Fatikooli"	Tammikartano	1925	C. Schoultz	MHR	1986:103 Fatikooli 2005:1		
255.	Ent. Kunnallissairaala Renkitupa	Tammikartano	1820-luku	-	-	Fatikooli 2005:3		
256.	Ent. Kunnallissairaala Luhtiaita	Tammikartano	1700-luku	-	-	Fatikooli 2005:1		
257.	Ent. Kunnallissairaala "Hiirelä"	Tammikartano	1700-luku	-	-	Fatikooli 2005:1		
258.	Ent. Kunnallissairaala Ulkorakennus	Tammikartano	n.1900	-	-	Fatikooli 2005:1		
259.	Kruununmakasiini	Rantapuisto	1865-68	C.A. Setterberg	RMH	1986:17	His1 RKY-alue B.	
260.	"Piispasen talo"	Rantakatu 21	1899	A.W.Stenfors	RM	1986:16	sr-3 RKY-alueen B. laidalla	
262.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan neljännen komppanian miehistökasarmi		1879-82	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006:14	sr-3 RKY-alue D.	
263.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan		1879-82	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006:13	sr-3 RKY-alue D.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

	kolmannen komppanian miehistökasarmi							
264.	Vaja Vaasan tarkk'ampujapataljoonan 24 kuormastovaunulle		1881-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:29	sr-3 RKY-alue D.	
265.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan leipomorakennus		1880-1881	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:28	sr-3 RKY-alue D.	
266.	4. kenttätukirykmentin tallirakennus		1934	-	HRM	Kasarmi 2006:37	sr-3 RKY-alue D.	
267.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan sepänpaja		1881-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006:31	sr-3 RKY-alue D.	
268.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan varushuonerakennus		1880-81, 1888	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006:17	sr-3 RKY-alue D.	
269.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan saunarakennus		1899	-	HRM	Kasarmi 2006:32	sr-3 RKY-alue D.	
270.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan artellirakennus		1880-81	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006:16	sr-3 RKY-alue D.	
271.	Koulutusrakennus		1990	-	-	Kasarmi 2006: 70	RKY-alue D.	
272.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan vartio- ja arestirakennus		1880-81	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006: 15	sr-3 RKY-alue D.	
273.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan toisen komppanian miehistökasarmi		1879-81	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006: 12	RKY-alue D.	Ei suojelua?
274.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan ensimmäisen komppanian		1879-81	August Boman 1879	HRM	Kasarmi 2006: 11	sr-3 RKY-alue D.	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

	miehistökasarmi							
275.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan sairaalan talousrakennus		1880-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006: 23	sr-3 RKY-alue D.	
276.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan sairaalan ulkorakennus ja latrini		1880-81	August Boman	HRM	Kasarmi 2006: 25	sr-3 RKY-alue D.	
277.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan ruumishuone		1880-81	August Boman		Kasarmi 2006: 27	sr-3 RKY-alue D.	
278.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan sairaalarakennus		1879-81	August Boman		Kasarmi 2006: 22	sr-3 RKY-alue D.	
279.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan sairaalan pyykkitupa, mankelihuone ja varushuone		1880-81	August Boman		Kasarmi 2006: 24	sr-3 RKY-alue D.	
280.	Taloryhmä	Raastuvankatu 45/ Korsholman- puistikko 10	1907	-	MR	1999:32	RKY-alueen D laidalla	
281.	Puutaloja	Raastuvankatu 53 ja Tiilitehtaankatu 9	1884, 1910	-, Erik West	RM	1999:33	RKY-alueen D laidalla	
282.	As. Oy Korsholm Ab	Kauppapuistikko 35/ Korsholman- puistikko 14	1952	L.K. Aarnio	RM	2010:73	RKY-alueen A. varrella	sr-3
283.	As. Oy Kauppapuistikko 37	Kauppapuistikko 37/ Kellosepätkatu 1	1959	Kaj Englund	RM	2010:75	sr-3 RKY-alueen A. varrella	
284.	Asuintalo ja ulkorakennus	Kellosepätkatu 3	1862/1888/1 912/ 1948	C.A. Setterberg/U. Gästgifvar/ E. Finell/I. Serenius	M	1999:92	sr-4	
285.	Tiilirakennus	Kellosepätkatu 5	1891	J. Östman	RM	1999:93	sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

286.	Kosken talot	Pitkätie 66	1862, 1907-1919	C.A. Setterberg, A.W. Stenfors	RM	1986:91	sr-3	
287.	Kerrostalo	Kauppaauistikko 39	1963	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9-3-1-1	sr-3	
288.	Puutalo ja ulkorakennus	Kellosepänkätu 4	1861/1912	C.A.Setterberg/ A.W. Stenfors	M	1999:95		
289.	Kerrostalo	Pitkätie 70	1939	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9-3-29-1 ja 9-3-29-2	/s, sr-3, sr-3	
290.	Asuintalo ja ulkorakennus	Asemakätu 36/ Kellosepänkätu 15	1855	-	RM	1999:94	sr-3, sr-3	
291.	Kerrostalo	Kellosepänkätu 14	1930	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9-45-3-1	sr-3	
292.	Kaksi asuinrakennusta ja ulkorakennus	Asemakätu 40/ Tiilitehtaankätu 27	1884/1924	A. Lassell/ A. Manninen	MR	1999:96	Sr-5	
293.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Korsholman-puistikko 32	-/1928	-/J. E. Bruun	M	1999:97	Sr-3, sr-4	
294.	Kaksi asuintaloa ja ulkorakennus	Kellosepänkätu 19	1923	-	MR	1999:99	Sr-3, sr-5	
295.	Asuintalo	Korsholman-puistikko 34	1922	W.W. Wuorinen	MR	1999:98	Sr-3, sr-3	
296.	As. Oy Vaasan Korsholmanpuistikko 36	Korsholman-puistikko 36/	1945	J.V.Tuomela	M	2010:107	Sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

		Klemetinkatu						
297.	As. Oy Vaasan kellosepätkatu 23	Kellosepätkatu 23/ Klemetinkatu 28	1956	Erik Nyback	M	2010:86	Sr-5	
298.	Asuintalo	Asemakatu 37/ Tiilitehtätkatu 29	-	(1900?)	MR	1999:100	Sr-4	
299.	Liike- ja tavaratalo	Tiilitehtätkatu 31	1939	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9- 6-47-1 ja 9- 6-47-2	/s, sr-3	
300.	Rakennus, jossa apuvälinekeskus sekä asuintalo pihan puolella	Koulukatu 64	1905	A.W. Stenfors	RM	1999:19	Sr-3, sr-3	
301.	Vaasan tarkk'ampujapataljoonan naimisissa olevan päällikön asunto	Koulukatu 55/ Tiilitehtätkatu	1900-1901	-	HM	1999:17/Ka sarmi 2006:34	sr-3 RKY-alueetta D	
302.	Vaasan tarr'ampujapataljoonan pesu- ja kylpy- ja leipomotupa rakennuksessa 34 asuvalla naimisissa olevalle alipäällystölle		1900-01	-		Kasarmi 2006:35	sr-3 RKY-alueetta D RKY-alueen A varressa	
303.	Kuormastovaja ja talli		1903-1917	-		1999:18/Ka sarmi 2006:39	sr-3 RKY-alueetta D RKY-alueen A varressa	
304.	Varastorakennus		1903-1917	-	-	Kasarmi 2006:41	sr-3 RKY-alueen A varressa	
305.	Varastorakennus		1903-1917	-	-	Kasarmi 2006:40	sr-3	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

306.	As Oy Gustafsborg	Hietalahdenkatu 7	1929	A. Manninen	RM	1999:20		
307.	Auto- ja tykkitali		1938-39	PLM-rakennusto	-	Kasarmi 2006:49	RKY-alue D	
308.	Varastorakennus		1990-91	-	-	Kasarmi 2006:50	RKY-alue D	
309.	Vaasan kivipaino	Raastuvankatu 54	1927, 1926	E. Finell, C. Shoultz	RM	1999:34	sr-3	
310.	Puutaloja	Kauppapuistikko 42/ Tiilitehtaan­katu 16	1885-90	A. Lassell, N. Andrejeff	RM	1999:40	sr-4 RKY-alueen A varressa	
311.	Asuintalo	Lasten­kodinkatu 3	1911	A.W. Stenfors	MR	1999:101	sr-4	
312.	Asuintalo	Lasten­kodinkatu 5	1911	A. Manninen	RM	1999:102	sr-4	
313.	Asuintalo	Pitkäkatu 74	- (1893)	-	RM	1999:103	sr-4	
314.	Asuintalo	Lasten­kodinkatu 6- 8/ Pitkäkatu 76	1875	A. Lassell	MR	1999:104	sr-4	
315.	Asuintalo	Tiilitehtaan­katu 28	1904/1927	H. Myntti/A. Ortela	MR	1999:106	sr-3	
316.	As Oy Lasten­kodinkatu 11	Lasten­kodinkatu 11	1952	E. Kankaanpää	M	2010:143		
317.	As Oy Lasten­kodinkatu 13	Lasten­kodinkatu 13	1952	Arvo O. Aalto	RM	2010:145	sr-3	sr-3
318.	As Oy Vaasan asemakatu 44	Asemakatu 44/ Lasten­kodinkatu	1941	Charles Stenbacka	RM	2010:34	Sr-4	
319.	Asuintalo ja ulkorakennus	Pitkäkatu 83/ Lasten­kodinkatu 10	1911/1924	A. Manninen/ A.W. Stenfors	MR	1999:107	sr-3	
320.	As Oy Lasten­kodinkatu 12	Lasten­kodinkatu 12	1953	V. Förars	RM	2010:144	Sr-4	sr-3
321.	As Oy Lasten­kodinkatu 14	Lasten­kodinkatu 14	1949	Kokko & Aalto	RM	2010:146	sr-4	sr-3
322.	As Oy Hietalahdenkatu 29	Hietalahdenkatu 29	1958	Arvo O. Aalto	RM	2010:38	Sr-3	sr-3
323.	As Oy Vaasan Asemakatu 48	Asemakatu 48/ Hietalahdenkatu	1945	J.V. Pihlajamaa	RM	2010:37		
324.	Kerrostalo	Tiilitehtaan­katu 36	1939	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9- 45-11-58-1	sr-4	
325.	Kerrostalo	Tiilitehtaan­katu 1938	1941	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino	/s, sr-4	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

						sa 2004 Rak.tunn. 9- 11-59-1		
326.	Kerrostalot	Klemetinkatu 36	1942	-	MHR	8. ja 9. Kaupungino sa 2004 Rak.tunn. 9- 11-60-1 ja 9-11-60-2	/s, sr-4, sr-4	
327.	As Oy Lastenodinkatu 19	Lastenodinkatu 19	1961	Esko Parikka	RM	2010:147	Sr-3	
328.	As Oy Lastenodinkatu 20	Lastenodinkatu 20	1941	Edvard Köping	M	2010:148	sr-4	
329.	As Oy Aarnotalo	Hietalahdenkatu 35	1958	Arvo O. Aalto	-	2010:40	sr-4	
330.	As Oy Hietalahdenkatu 39	Hietalahdenkatu 39/ Klemetinkatu 42	1953	Niilo Kostianen		2010:42	sr-4	
331.	Ent. kunnallissairaala	Hietalahdenkatu 2	1902	Reinius	RMH	1986:18 2014:4.1	sr-3	
332.	Keskussairaalan ABC-rak.		1954	Inkeri ja Erkki Linnasalmi	MHR	2014:4.3.1		sr-9
333.	Ent. Tartuntasairaala	Hietalahdenkatu 4	1925/1938	C. Schoultz/ I. Serenius	HRM	1986:18 2014:4.2	sr-3	
334.	Keskussairaalan I-rak.		1955	Inkeri ja Erkki Linnasalmi	MRH	2014:4.3.4		sr-2
335.	Keskussairaalan H-rak.		1955	Inkeri ja Erkki Linnasalmi	MRH	2014:4.3.3		sr-2
336.	Keskussairaalan M-rak.		1952	Inkeri ja Erkki Linnasalmi	RMH	2014:4.3.5		sr-4
337.	Keskussairaalan G-rak.		1952	Inkeri ja Erkki Linnasalmi	MRH	2014:4.3.2		sr-2
338.	Ent. Sjukis		1956	Erich von Ungern- Stenberg	HMR	2014:4.3.8	Sr-4	osittain sr- 4
339.	Vaasan uimahalli	Hietalahdenkatu 8	1961/1983	Olli ja Eija Saijonmaa/Kari	-	2010:43	Alkuper. osa: sr- 4	

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

				Kyyhkynen				
340.	Kilometritalo	Hietalahdenkatu 22	1959-60	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:1		Sr
341.	Peninkulmatalo	Asemakatu 50	1954/1960?	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:2		sr-1
342.	Kerrostalo	Malmönkatu 1a	1953	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:3		sr-1
343.	Kerrostalo	Malmönkatu 1b	1953	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:4		sr-1
344.	Kerrostalo	Malmönkatu 3	1949	Viljo Rewell (+Alvar Aalto)	RM	1999:108 Hietalahti 2010:5		sr-1
345.	Kerrostalo	Malmönkatu 5	1946	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:6		Sr
346.	Kerrostalo	Malmönkatu 7	1946	Viljo Rewell	RM	1999:108 Hietalahti 2010:7		Sr
347.	"Lättähattutalot"	Malmönkatu 2-10	1954-1956	Viljo Rewell	-	Hietalahti 2010:8-12		Sr
348.	Hietalahden vanha omakotitaloalue	Asemakatu- Hietalahdenkatu- Klemetinkatu- Malmönkatu	1920-luku	Carl Scoutz	-	Hietalahti 2010:21-22		/s
349.	Malmön lahjataloalue		1940-42	-	-	2012:23		/s
350.	Kerrostalot	Skoonenkatu 2 A-B- C-D	1953	Nils Kostinen	-	Hietalahti 2010:13-14		sr-1
351.	Kerrostalo	Skoonenkatu 4	1953	Arvo O. Aalto	-	Hietalahti 2010:15		sr-1

KESKUSTAN OSAYLEISKAAVAN ALUEELLA INVENTOIDUT KULTTUURIHISTORIALLISTA ARVOKKAAT ALUEET JA RAKENNUKSET

352.	Kerrostalo	Skoonenkatu 6	1954	Arvo O. Aalto	-	Hietalahti 2010:16		sr-1
353.	Kerrostalo	Skoonenkatu 12	1956	Eero Lauri	-	Hietalahti 2010:17		sr-1
354	Kerrostalo	Skoonenkatu 14	1958	Eero Lauri, Teuvo Lindfors	-	Hietalahti 2010:18		sr-1
355.	Selvaag-talot	Ansaankatu 2-4	1955	Nils Kostainen	-	Hietalahti 2010:17		/s
356.	Hietalahden jalkapallstadion +maratontorni	Rantamaantie	1937-39	I. Serenius	HRM	Stadion 2012		
357.	Hietalahden villa	Hietalahden puisto	1846/1939	J.A.Linder/I.Serenius	HMR	1986:20		
358.	Bragen ulkomuseo	Hietalahden puisto	-	-	HRM	1986:21		
359.	Bostadshus och sommervilla	-	1920- luku/1938-39	-	-	Sunnanvik 1995:8		
360.	Bostadshus med uthus, badhus, lusthus mm	-	1884	-	RHM	Sunnanvik 1995:1	sr-3	
361.	"Björkudden", villaspalt 58	-	1884	-	RHM	Sunnanvik 1995:2	sr-3	
362.	"Majniemi", villaspalt 59	-	1883	-	RHM	Sunnanvik 1995:3	sr-3	
363.	"Furuvik", villaspalt 60	-	1886	-	RHM	Sunnanvik 1995:4	sr-3	
364.	"Talludden", villaspalt 61	-	1880	-	RHM	Sunnanvik 1995:5	sr-3	